

Soļi ceļā uz zaļu ekonomiku

Mārtiņš Graudums
Rīga,
2012.gada 11.septembris

Pētījums „Ceļā uz zaļo ekonomiku – Eiropas Savienības pieredze zaļajai attīstībai Latvijā, fakti un secinājumi”

TĒVZEMEI UN BRĪVĪBAI
LNNK

Zaļās ekonomikas ietvars

- Ekonomisko aktivitāšu sistēma, kas attiecas uz preču un pakalpojumu ražošanu, sadali un izmantošanu, kā rezultātā ilgtspējīgi uzlabojas cilvēku dzīves apstākļi, tajā pašā laikā nepakļaujot nākotnes paaudzes vides riskiem un ekoloģiskiem apdraudējumiem

Zaļās ekonomikas sastāvdaļas

- **Atjaunojamā enerģija**
- **Zaļā būvniecība**
- **Ekoloģisks transports**
- **Ūdens apsaimniekošana**
- **Zemes apsaimniekošana**
- **Atkritumu apsaimniekošana**

Zaļā attīstība

- Zaļās ekonomikas koncepcijas pamatā ir ilgtspējīga attīstība, kas valstiskā, reģionālā un starptautiskā līmenī prasa holistisku pieeju kompleksa sociālu un ekonomisku jautājumu spektra risināšanai, izmantojot pēc iespējas plašu tiesisku, administratīvu un fiskālu instrumentu klāstu, lai nodrošinātu tādu ekonomikas attīstību, kas vienlaikus ir gan videi draudzīga (tautsaimniecība ar zemu enerģijas patēriņu un zemiem siltumnīcefekta gāzu izmešiem, zaļās darba vietas), gan arī risina sabiedrības sociālās un ekonomiskās problēmas ilgtspējīgā veidā (sociālās līdztiesības un iekļaušanas veicināšana, sabiedrības labklājības veicināšana, līdzsvarotas reģionālās attīstības sekmēšana, dabiskās vides saglabāšana).

Kas virza?

- ANO Vides programma

Rio 2012 – Šveice - īsto cenu noteikšana dabas resursiem ir centrālais zaļās ekonomikas priekšnoteikums, vienlaikus ievērojot vienlīdzīgu to pieejamību

Zaļās ekonomikas iniciatīva

- OECD – katrai valstij jānosaka savs zaļās attīstības scenārijs;
atteikums subsidēt fosilās izejvielas – plusi gan videi, gan ekonomikai

Starptautiskās iniciatīvas

Green Growth Strategy

International initiatives

UNEP
Green Economy Report
COP 16

**Dec
2010**

GGI
Growth
Strategy
Synthesis Report & Compendium of Indicators

**May
2011**

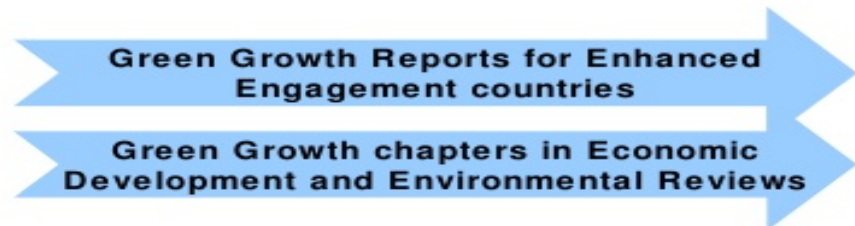
Earth Summit 2010 (Rio +20)

2012

Europe 2020 Strategy

For more information, see www.oecd.org/greengrowth

ANO – 3 būtiski jautājumi

- Pāreja no brūnās uz zaļo ekonomiku – brūna industrija un politiskā inerce
- Zaļā ekonomika nav tirdzniecības protekcionisms (korupcija) – savējais lētāks, lielās tirdzniecības valstis uzspiež savas tehnoloģijas, cenu noteikšana būtiska
- Kā izmērīt zaļo ekonomiku

OECD – darbs pie zaļās attīstības stratēģijas

- zaļās darbavietas un sociālie aspekti
- zaļie nodokļi un normatīvie akti
- ražošanas restrukturizācija un atjaunotne
- zaļās tehnoloģijas
- fiskālā konsolidācija
- attīstību salīdzināšana
- sadarbība starp OECD un attīstības ekonomikām
- ieinteresēto pušu iesaistīšana

ES – Eiropa 2020

- par 20% samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas (CO₂), līdz 20% palielināt atjaunojamās enerģijas īpatsvaru (AER) un par 20% paaugstināt energoefektivitāti

Atbalsts elektrībai no AER Eiropas Savienībā (25)

	A T	B E	C Y	C Z	D E	E E	E S	FI N	F R	G E	H U	IR L	IT A	LT	L U	LV	M A	N L	PL	PT	S W	SL	S K	U K
F in t	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x			x		x	x	x
P t				x		x	x											x				x		
K v		x											x						x		x			x
IA		x	x	x				x		x	x			x	x	x	x							
N A		x					x	x		x						x		x	x		x		x	x
F A					x	x											x	x	x			x		

Lielbritānija – Zaļās enerģijas likums (2011)

- Energoefektivitāte :

Zaļais darījums (Green deal) – sākums
2012.gada beigās;

Enerģijas plāns – zaļā darījuma plāns –
energoefektivitāte kopējās izmaksās –
zemas procentu likmes aizdevumiem
energoefektivitātes procesa veicējiem

- Ogļu Pārvalde – ogļu ieguve pretēji
naftas un gāzes izmantošanai enerģijas
ieguvē

Dānija – Enerģijas vienošanās (2012)

Līdz 2050.gadam – 100% enerģijas ieguve no atjaunojamiem energoresursiem enerģijas un transporta sektoros

2020.gads – ~ 50 procentiem no elektrības piegādes jābūt no vēja ģeneratoriem un vairāk kā 35 procentiem no kopējā enerģijas daudzuma jābūt ražotiem no atjaunojamiem energoresursiem.

2050.gadā sasniedzamos mērķus - 2 galvenie darbības virzieni:

- energoefektivitāte;
- enerģijas ieguve un piegāde no atjaunojamiem energoresursiem

Publiskais finansējums līdz 2020.gadam – 3,5 mrd. DK, kopējais ietaupījums – 6,1 mrd. DK.

Igaunija – **Vides stratēģija 2030** (2007)

- Igaunijas Nacionālā Stratēģija „Ilgtspējīga Igaunija 21”
- Vides stratēģija - 2005.gadā apstiprināta Igaunijas parlamentā
- Stratēģijas - galvenie zaļo ekonomiku virzošie stratēģiskie dokumenti un virzītājspēks normatīvo aktu jomā
- Finansējums - ik 7 gadu periodam, sākot ar 2007.gadu (ES finanšu periods)
- Pamats – vides aizsardzība
- Atjaunojamie energoresursi, energoefektivitāte – vispārējās tendences
- Nav ievērojamas virzības normatīvu jomā

Vācija – zaļās attīstības līderis – ilgtspējīga politikas veidošana

- Enerģijas koncepcija - ietvars Vācijas enerģētikas politikai līdz 2050.gadam :
enerģijas patēriņš - 2008.gads, mīnus 20 procenti līdz 2020.gadam un vismaz - 50 procenti līdz 2050.gadam ;
atjaunojamie energoresursi no kopējā :
2020.gadā jābūt 18 procentu apmērā un vismaz 80 procentu apmērā 2050.gadā;
SEG emisijas apjomi :
- 40 procenti līdz 2020.,
vismaz - 80 procenti līdz 2050.gadam (pret 1990.gadu)
- Vācijas enerģijas nodokļu reforma : pakalpojumu un dabas resursu aizsardzības cenas noteikšana
- Atbalsts AER :
2000. līdz 2009.gadam pieaug no 6 līdz 16 procentiem;
2020.gadā jābūt 38 procenti.

Vācija – zaļās attīstības līderis – ilgtspējīga politikas veidošana

- Zaļās infrastruktūras atbalsts
- Ilgtspējīgas transporta sistēmas ieviešana
- Pārsubsidēta vēja un saules enerģija

Zviedrija – no naftas produktu izmantošanas brīva valsts 2020.gadā

- „Zviedrijas neatkarības no naftas produktiem līdz 2020.gadam komisija” :
naftas produkti transportam - 40-50 procenti;
naftas produktu rūpniecībā - 25-40 procenti;
pārtraukt apkuri ar fosilo kurināmo;
20 procenti paaugstinās energoefektivitātē
- Resursi – mežs (100% apkurē), taupība
pārvietojoties, pasīvās ēkas

Somija - atšķirīgs ceļš

- Ilgtspējīgas attīstības nacionālā komisija - 1993.gads
- Atkarīga no Krievijas dabas resursu importa
- Dažādo enerģijas resursus
- Palielināt AER daļu plāno maz

Šveice – 6 galvenie virzieni zaļās ekonomikas attīstībai (2010)

- Tīro tehnoloģiju ģenerālplāns;
- Resursefektīvā informācija un informāciju tehnoloģija;
- Pilnīgāka informācija par dažādu produktu ietekmi uz apkārtējās vides apstākļiem (tirgus caurspīdīgums)
- Nodokļu sistēmas atbalsts „zaļajām lietām” (izslēdzot atbalsta atteikumu)
- Visaptverošs dzīves apstākļu uzlabošanas novērtējums (apkārtējās vides faktora integrācija tajā)
- Resursu efektivitātes izvērtējums normatīvo aktu projektos

Izstrādā Enerģētikas Stratēģiju 2050

Ontario (Kanāda), Zaļās enerģijas un zaļās ekonomikas likums (2009)

- **Likums, lai :**
atbalstītu atjaunojamo energoresursu projektus kā tīrākas enerģijas avotu; sekmētu zaļo ekonomiku.
- **Likums nosaka daudzu citu normatīvo aktu izmaiņas virzībai uz zaļo ekonomiku.**

Ko darīt mums?

- 2 valstu atšķirīgas un pētāmas pieredzes – Dānija un Somija
- Analītiska grupa (pētījums?), kas veic finanšu aprēķinus zaļās ekonomikas realizācijas ietekmei
- Normatīvais akts – varbūt balstīts uz finanšu ieguldījumu caur nozarēm
- Enerģētikas bankas – normatīva realizācijas iespējamība tikai ar finanšu palīdzību

Industries (Production)

Lifestyle (Consumption)

New

Traditional

Cleantech R&D –
research and product development for energy generation and storage, transport, nanotech, smart production, etc.

Cleantech Manufacturing –
producing environmentally sensitive, low-emissions, and/or energy-efficient products (e.g. photovoltaics)

Other Green Manufacturing –
energy-saving appliances, packaging, green furniture, other manufacturing using green processes, etc.

Sustainable Food Processing –
baked goods, energy bars, tea and coffee, prepped food, etc.

Green Financial Services –
venture capital, investment, and commercialization services for new green technologies.

Other “Greened” Establishments –
traditional service firms that are greening operations (legal services, government, etc.)

Energy and Utilities –
electric, gas, water, etc.

Green Building –
on-site construction, solar panel installation, retrofits, HVAC, housing materials

Waste Management –
recycling, composting, biomass, etc.

Chemistry and Materials –
brownfields cleanup, less polluting/hazardous chemical processes, etc.

Transportation –
vehicle and component mfg, biofuel stations, operations, maintenance and repair, etc.

Urban Goods Movement Systems –
freight, warehousing, etc.

Environmental Services –
environmental impact reports, environmental law services, civil engineering, architecture, planning, etc.

Eco-Tourism –
trip guides, hotels, etc.

Organic Gardening –
pruning, yard work, landscaping, etc.

Ecosystem/Park Management –
trail maintenance, erosion prevention, invasive species removal, etc.

Retail –
restaurants, farmer’s markets, groceries, cleaning products, clothing, appliances, cars and bikes, etc.

Universities

Government

Nonprofits

Trade Associations

Unions

Utilities

**Paldies par
uzmanību!**

Mārtiņš Graudums,

projekta „Ceļā uz zaļo ekonomiku – Eiropas Savienības
pieredze zaļajai attīstībai Latvijā, fakti un secinājumi”

vadītājs,

tāl. nr. 29518210,

graudums@btv.lv